

İSLAM

TARİH, SANAT ve KÜLTÜR
ARAŞTIRMA MERKEZİ

وَأَقِمَّ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ مِنْ أَمْرٍ عَظِيمٍ
وَأَقْرَبَ النَّاسَ إِلَى رَبِّهِمْ الْوَالِدُ وَالْوَالِدُ لِلْوَالِدِ
وَالْوَالِدُ لِلْوَالِدِ وَوَالِدٌ ظَالِمٌ جَانِبُ اللَّهِ
وَأَقْرَبُ النَّاسَ إِلَى رَبِّهِمْ الْوَالِدُ وَالْوَالِدُ
لِلْوَالِدِ وَالْوَالِدُ لِلْوَالِدِ وَوَالِدٌ ظَالِمٌ
جَانِبُ اللَّهِ

1107

Hattat

Şeyh Aziz Rifaî'yi
"Anma Toplantısı"
5 Aralık 1987

Barbaros Bulvarı, Yıldız Sarayı - Çit Kasrı
Beşiktaş-İstanbul (160 59 88)

olgunluğu sebebiyle bu vazifesinde terfi etti ve kendisine gümüş liyâkat madalyasıyla dördüncü dereceden Mecîdî nişanı verildi. Bu görevinin yanında Medresetü'l-kuzât'ta ve Mahmûdiye Rüşdiyesi'nde de yazı hocalığı yaptı. Ayrıca Meşihat dairesi memurlarına ta'lik dersi verdi. Ümm-i Kenan Dergâhı şeyhi Kenan Rifâî'ye intisap ederek 1908 tarihinde hilâfet aldı.

1921 yılında Mısır Kralı Fuad kendi adına bir Mushaf-ı şerîf yazdırılmasını emredince, kraliyet özel kalemince yapılan araştırmada Aziz Efendi'nin bu işe ehil olduğu tespit edilerek Mısır'a davet edildi. 1922 senesinde Meşihat dairesinden aldığı altı aylık bir izinle Kahire'ye gitti. Bu kısa süre içinde yazdığı Kur'ân-ı Kerim'in tezhibini de yapması istendiğinden orada altı ay daha kaldı. Bu sırada Cumhuriyet'in ilânı üzerine Bâb-ı Meşihat kaldırılınca Mısır'da kalması ve bir hat okulu kurması teklifini kabul etti, ailesini de yanına alarak Kahire'ye yerleşti. Buradaki Halil Ağa ile Şeyh Salih Medreselerinde birer hat mektebi kurarak orada sil hat, tezhib ve ebrû hocalığı yaptı. Kahire'nin iklimi sıhhatine iyi gelmediği için emekliliğini isteyerek İstanbul'a döndü ve kısa süre sonra 16 Ağustos 1934'te vefat etti. Mezarı Edirnekapı Kabristanlığındadır.

Aziz Efendi her türlü yazıda ustaydı. Bilhassa celî yazıların istif ve tertibinde son derece başarılıydı. Çok güzel tuğra resmederdi. Hazırladığı yazıların tezhibini de kendisi yapardı. Eserlerine önceleri "Abdülaziz Eyyübî", "Aziz", daha sonra ise "Şeyh Mehmed Abdülazizi'r-Rifâî" şeklinde imza koydu.

Aziz Efendi, sanat dünyamıza sayılamayacak kadar çok eser bırakmıştır. Bunlar arasında on bir Mushaf-ı şerif, "hutût-ı mütenevvia" (çeşitli hatlar) ile yazdığı üç büyük hilye hat sanatındaki ustalığını gösteren önemli eserlerindedir. Hayatının en olgun dönemine rastlayan Kahire'deki hocalığının halen Arap âleminde hat sanatının ilerlemesinde en önemli rolü oynadığı kabul edilmektedir. Yirmiyi aşkın sülüs-nesih ve ta'lik meşk albümü ile ta'lik hatla yazdığı Kasîde-ı Bür'e Kahire'de yayımlanmıştır. Ayrıca pekçok koleksiyon ve müzelerde, özellikle Ekrem Hakkı Ayverdi koleksiyonunda çeşitli yazı örnekleri ve levhaları bulunmaktadır.

Trabzon'un Maçka Kazası'nda doğdu. Henüz küçük yaşta iken ailesi ile birlikte İstanbul'a gelerek Kâğıthane köyüne yerleşti. Daha sıbyan mektebi sıralarında hat sanatına olan kabiliyetinin farkedilmesi üzerine, devrin büyük hattatı Filibeli Arif Efendi'nin yanına verildi. Kâğıthane'den Nuruosmaniye'deki hat mektebine uzun yıllar devam etti. Sülüs ve nesih yazılarını öğrendikten sonra, hocası Arif Efendi ile Reisülhattatin Muhsinzade Abdullah Bey'den icâzet aldı. Bu arada Karinâbatlı Hasan Hüsnü Efendi'den de ta'lik yazısını meşketti (1896). Zamanın celî üstadı Sami Efendi'den celî-sülüs, celî-ta'lik yazılarının inceliklerini öğrendi. Kabiliyetinin yanında disiplinli bir hat eğitimi gören Aziz Efendi, yazıya kendine has ayrı bir üslûp katarak sanat sahasında şahsiyetini ortaya koydu. Emsâli arasında "serîu'l-kalem" nâmıyla şöhret buldu.

Önce Bâb-ı Meşihat dairesinde kâtip olarak çalıştı. Bu arada Şehrî Ahmed Efendi'nin derslerine de devam ederek ilmiye icâzetnâmesi aldı. Bir müddet sonra da yazısının güzelliği ve ahlâkî

ERCİKA LIBRARY
İSTANBUL

Reg. No: 10114

Class. No:

HATTAT

SEYH AZİZ RİFAİ

1871 - 1934

CO23